
LÄNNENRATSASTUS JA SEN MARKKINATILANNE SUOMESSA

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Maaseutuelinkeinot

Mustiala, syksy 2013

Michelle Lüscher

MUSTIALA
Maaseutuelinkeinot
Hevostalouden suuntautumisvaihtoehto

Tekijä	Michelle Lüscher	Vuosi 2013
Työn nimi	Länneratsastus ja sen markkinatilanne Suomessa	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni toimeksiantaja oli Suomen Ratsastajainliitto ry ja sen alaisuudessa toimiva lännenratsastuskomitea. Työn tavoitteena oli muodostaa selkeä kuva nykyisestä lännenratsastuksen markkinatilanteesta sekä päivittää lajia koskevia tietoja. Työssä käsitellään lännenratsastusta ja sen markkinatilannetta Suomessa pääsääntöisesti alan yrittäjien näkökulmasta.

Työn toteuttamiseksi Suomen lännenratsastusyrittäjille lähetettiin markkinatilannetta koskeva kysely huhtikuussa 2013. Kyselyn teossa sekä tulosten analysoinnissa käytettiin sähköistä Webropol-analysointi- ja kyselysovellusta.

Opinnäytetyön kirjallisuusosio on kuvaus lännenratsastuksesta ja sen alalajeista, joissa kilpaillaan Suomessa. Samalla esitellään lajiin soveltuvat hevosrodut, niiden historiaa ja nykytilannetta. Kirjallisuusosioon kuuluu myös lännenratsastuksen kilpailumäärien, seurojen ja yritysten nykytilanteen kuvaileminen. Osion tavoitteena on antaa tietoa Suomessa kasvavasta ratsastuslajista.

Työn päätuloksina voidaan todeta, että lännenratsastus on kasvava laji Suomessa, mutta sen markkinat ovat vielä pienet. Lajin kehitystä hidastavat osaavien lännenratsujen ja ratsastuskoulujen puute. Samalla lajin medianäkyvyys on vielä lähes olematonta verrattuna esimerkiksi koulu- ja esteratsastuksen näkyvyyteen. Tilanteen parantamiseksi Suomen tulisi saada enemmän ratsukoita kansainvälisille kilpailukentille unohtamatta kuitenkaan Suomessa olevia harrastajia ja heidän kehityksensä seuraamista ja siihen panostamista.

Avainsanat hevonen, ratsastus, markkinatilanne, kyselytutkimus

Sivut 28 s. + liitteet 8 s.

Mustiala
Degree Programme in Agricultural and Rural Industries
Equine option

Author	Michelle Lüscher	Year 2013
Subject of Bachelor's thesis	Western riding and its marketing situation in Finland	

ABSTRACT

The commissioner of my thesis was The Equestrian Federation of Finland and its western riding committee. The aim of this thesis was to get a clear picture of the western riding market situation in Finland and also to provide an updated information package about western riding. The marketing situation is viewed mostly from the entrepreneurs' point of view.

To fulfill the aim of this thesis a survey was sent to the western riding companies in April of 2013. The electronic survey and analysis software was provided by Webropol.

The literary part of this thesis describes western riding, its history, disciplines and horse breeds suitable for the sport. It also includes parts about competitions, associations and companies and their growth and situation today. The goal was to give information about this growing riding discipline for people who are interested in western riding.

As a main result one can state that western riding is a growing discipline and business in Finland, but the market is still fairly small. The progress of western riding is slow, because of the lack of well trained horses and riding schools suitable for western riding. At the same time the media does not acknowledge the discipline as much as dressage or show jumping. To make the situation better Finland should get more riders to the international level without forgetting the amateurs and their training.

Keywords horse, riding, marketing, survey

Pages 28 p. + appendices 8 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	LÄNNENRATSASTUKSEN HISTORIA.....	1
3	LÄNNENRATSASTUKSEN ERI LAJIT	2
3.1	Reining	3
3.2	Trail ja ranch trail.....	4
3.3	Western pleasure	5
3.4	Western horsemanship	6
3.5	Western riding.....	6
3.6	Versatile horse.....	6
3.7	Showmanship at halter	6
3.8	Barrel racing.....	6
3.9	Pole bending.....	7
4	LÄNNENRATSASTUKSEN HEVOSRODUT	7
4.1	American Quarter Horse	7
4.1.1	Amerikan quarterhevokset Suomessa.....	8
4.2	American Paint Horse	9
4.2.1	Amerikan painthevokset Suomessa.....	9
4.3	Appaloosa.....	10
5	LÄNNENRATSASTUS SUOMESSA	10
5.1	Lajin kehitys Suomessa.....	10
5.2	Yritykset.....	11
5.3	Ratsastusseurat	11
5.4	Kilpailut.....	12
6	KOKEMUKSET LAJISTA ULKOMAILLA	12
6.1	Alankomaat	12
6.2	Yhdysvallat.....	13
7	KYSELYTUTKIMUS.....	13
8	KYSELYN TULOKSET	14
8.1	Yritysten perustiedot	14
8.2	Yritysten palvelut	16
8.3	Hevosmateriaali.....	18
8.4	Työvoima	19
8.5	Lajit ja kilpailut	19
8.6	Markkinatilanne	20
8.7	Yrittäjän näkökulma: Kari Vepsän haastattelu.....	21
9	PARANNUSEHDOTUKSET	22
9.1	Medianäkyvyys	23
9.2	Sosiaalisen median hyödyntäminen	24

Liite 1	Lännenratsastuksen markkinatilanne –kyselylomake
Liite 2	Lännenratsastuksen kilpailut vuosina 2012 ja 2013

1 JOHDANTO

Lännenratsastus on kasvava laji Suomessa, kuten muuallakin maailmassa. Vuodesta 1995 alkaen se on ollut Suomen Ratsastajainliiton alainen ratsastuksen laji, mutta sen juuret maassamme yltävät vuoteen 1990. Vaikka lännenratsastuksen suosio onkin kasvussa, se on tällä hetkellä vielä muihin lajeihin, kuten koulu- ja esteratsastukseen verrattuna varsin pieni. Muista lajeista lännenratsastus eroaa värikkään ja monipuolisen historiansa sekä useiden alalajiensa takia.

Lajina lännenratsastus on saumatonta yhteistyötä hevosen kanssa, joka tähtää vaivattomuuteen, käytännöllisyyteen ja hienotunteiseen toimintaan, jonka pohjana on karjatyöskentely hevosen kanssa. Vaikka lännenratsastus on nykyisin paljon muutakin kuin karjan kanssa työskentelyä, toimiva ja luottamuksellinen yhteistyö ratsukon välillä on edelleen oletusarvo kaikissa lännenratsastukseen kuuluvissa lajeissa. Usein koetaankin, että lännenratsastus ei ole vain ratsastuksen laji, vaan elämäntapa.

Vaikka lajin suosio on kasvusuuntainen, ovat sen markkinat ja hevosmäärät Suomessa vielä pienet. Ongelmakohtien havaitsemiseksi ja paranusehdotusten muodostamiseksi lähetin keväällä 2013 kyselyn Suomen lännenratsastusyrittäjille. Kyselyssä käsiteltiin heidän yrityksiään sekä näkemyksiään lajista nyt ja tulevaisuudessa. Vielä yksityiskohtaisemman tiedon saamiseksi lisäsin työhön vielä haastattelun Suomen johtavalta lännenratsastuksen harrastajalta, Kari Vepsältä.

2 LÄNNENRATSASTUKSEN HISTORIA

Lännenratsastus lajina pohjautuu karjapaimenten työhön Yhdysvalloissa. Englanninkielinen termi ”western riding” kuvaa lajin syntypaikkaa, eli Yhdysvaltojen länsiosavaltioita. Yhdysvaltojen sisällissodalla (1861–1865) oli suuri merkitys lännenratsastuksen historiassa ja sen kehityksessä. Sodan jälkeen, vuonna 1865 (Civil War, n.d.) Texasin alueella oli vapaata karjaa noin 500 000-päinen lauma, jotka piti koota, merkitä ja myydä eteenpäin. Koska karja oli niin suuri, se lisääntyi myös huimaa vauhtia. Suurista määristä ja laajoista alueesta johtuen miehet alkoivat ajaa karjaa hevosten selästä. Aiemmin karjaa oli käsitelty lähinnä pienillä alueilla ja maasta käsin. Tästä alkoi lännenratsastuksen ja karjapaimenten kehitys. (Bernstein 2007, 20.)

Laji on saanut paljon vaikutteita myös espanjalaisilta. Kun Espanja laajensi armeijaansa Pohjois-Amerikkaan, sai maan länsiosa paljon vaikutteita espanjalaisesta tyylistä ratsastaa. Espanjalaisista hevosmiehistä käytetään usein termiä ”vaquero”, joka on käytössä vielä nykyäänkin. Sodassa sekä karjanajossa hevosmiestaidot olivat elintärkeitä ja vähitellen espanjalainen ja amerikkalainen karjapaimen sulautuivat siksi, mitä nykyään käsitetään karjapaimenen tarkoittavan. (Strickland 1995, 4.)

Lännenratsastukseen vaikutti myös rodeon syntyminen ja kehittyminen. Ensimmäinen rodeon kaltainen tapahtuma järjestettiin 4. heinäkuuta 1869 Deer Trailissa, Coloradossa. Tapahtuman tarkoituksena oli ratkaista kiista siitä, kuka karjapaimenista oli paras päivittäisissä karjatöissä. (Bernstein 2007, 16.) Laji on kehittynyt vuosien saatossa ja se on edelleen yksi Yhdysvaltojen ja Kanadan suosituimmista urheilulajeista. Vuonna 2007 rodeo oli seitsemänneksi suosituin laji, kun verrattiin paikanpäällä olevaa yleisöä. Television ääressä rodeoita katsoi yli 60 miljoonaa rodeon kannattajaa. (Bernstein 2007, 10.)

Lännenratsastus lajina on siis suhteellisen nuori laji, jolla on historiaa ja kehitystä vain noin 150 vuotta. Kouluratsastuksen historiaa tunnetaan kuitenkin jo yli 2000 vuoden takaa. Osaksi kouluratsastuksen historia on myös lännenratsastuksen historiaa, sillä ratsastuksen eri lajeja on muodostunut vasta myöhemmin. Ensimmäinen kirjallinen lähde ratsastuksesta on kreikkalaisen kenraalin, Xenophonin kirjoittama teksti. Xenophon eli vuosina 430 - 354 ennen ajanlaskun alkua. Kyseisessä tekstissä Xenophon käsittelee ihmisen ja hevosen välisen yhteistyön tärkeyttä, sekä viittaa aikaisempiin lähteisiin, joita ei kuitenkaan enää ole saatavilla. (Ritter 2008).

3 LÄNNENRATSASTUKSEN ERI LAJIT

Lännenratsastus sisältää useita eri lajeja. Vaikka perusratsastus on kaikissa lajeissa sama, vaikuttaa lajin valinta etenkin hevosen kouluttamiseen ja ratsastusapuihin. Esimerkiksi reiningissä hevosille koulutetaan liukupysähdys, jossa ratsastajan apuihin kuuluu jalkojen ojentaminen ja työntäminen selkeästi eteen, kun taas esimerkiksi osalle pleasure-hevosista opetetaan kannuspysähdys. Tällöin hevonen pysähtyy, kun ratsastaja puristaa pohkeet ja kannukset hevoseen kiinni ja pysäyttää istuntansa. Lajista riippuu myös, missä muodossa hevosen tulee kulkea ja miten hevosen askellajit arvostellaan. Kaikki lajit kuitenkin pyrkivät siihen, että hevosen ja ratsastajan yhteistyö on saumatonta ja annetut avut huomaamattomia.

Suomen Ratsastajainliiton alaisiin lajeihin kuuluvat reining, trail, ranch trail, western pleasure, western horsemanship, western riding, versatile horse, showmanship at halter, pole bending ja barrel racing (Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen lajit n.d.). Näiden lajien harrastajien ja kilpailijoiden tulee noudattaa Suomen Ratsastajainliiton asettamia määräyksiä ja säädöksiä. Lännenratsastuksen toimintaa valvoo Suomen Ratsastajainliiton lännenratsastuskomitea. (Suomen Ratsastajainliitto, lajit. n.d.)

Ulkomailla lännenratsastukseen kuuluu vielä muitakin lajeja, jotka usein sisältävät karjan kanssa työskentelyä. Suomessa eläinten lassoaminen on kielletty, mutta eläimiä saa ajaa ja ohjata hevosen selästä (Poikolainen 2009.) Näistä karjalajeista maailmalla varmasti suosituin laji on cutting, mutta suosittuja ovat myös rodeoissa nähtävät lajit, kuten esimerkiksi team roping ja team penning.

Cuttingissa ratsukko valitsee karjalaumasta yhden eläimen ja pyrkii pitämään sen erossa laumasta, keskellä kenttää. Suoritus kestää 2,5 minuuttia,

jonka aikana ratsukko yleensä erottelee kolme nautaa. Lajissa arvostellaan ratsastajan apujen vähyyttä ja hevosen luonnollista halua seurata nautaa, eli karjavaistoa. Tätä halua kutsutaan englanniksi termillä ”cow sense”. Ratsastajan tulee pitää löysä ohja suorituksen ajan ja antaa apuja pelkääseen jaloilla ja keholla. (Strickland 1998, 62.)

Suomessa karjalajien suosio on viime vuosina ollut noususuuntaista. Ranch Horsemanship ry on Pohjanmaalla toimiva yhdistys, joka järjestää karja- sekä hevostaitokursseja ympäri Suomen. Karjalajeissa kilpaillaan Ruotsissa, mutta lajin kilpailuja ei vielä ole järjestetty Suomessa. (Ranch Horsemanship ry n.d.) Facebookissa *Karjatyöskentelystä kiinnostuneet Suomessa*-ryhmässä on 110 jäsentä ja määrä kasvaa koko ajan.

3.1 Reining

Reining on ainoa FEI:n alainen lännenratsastuksen laji ja on ollut sitä vuodesta 2000. American Quarter Horse Association kuitenkin tunnisti lajin jo vuonna 1949 urheilulajiksi. (Fédération Équestre Internationale, reining n.d.) Sitä kutsutaankin usein lännenratsastuksen kuninkuuslajiksi. Se on näyttävä ja vauhdikas laji, jota yleisön on helppo seurata. Reiningille ominaisia liikkeitä ovat sliding stop, eli liukupysähdys. Pysähdys alkaa run downista, eli hevonen käännetään noin kuusi metriä uran sisäpuolelle ja sitä ratsastetaan asteittaan nopeampaan laukkaan. Pitkän sivun loppupuolella hevonen pysäytetään, jolloin hevosen takajalat asettuvat selkeästi hevosen alle ja ne liukuvat pysähdykseen. Etujalat jatkavat liikettä ottamalla askeleita, kunnes hevonen on pysähtynyt (Kuva 1.). Usein sliding stopin jälkeen tehdään heti käänös, jossa hevonen kääntyy 180 astetta ulospäin ja nostaa uudelle suunnalle oikean laukan. Pysähtyminen ja käänös yhdessä muodostavat niin kutsutun roll backin. Yhden pysähdyksen jälkeen tulee kuitenkin aina peruutus. Mahdollisia erilaisia ohjelmia on kaksitoista, ja ratsastettava ohjelma ilmoitetaan kilpailukutsussa. Kaikki reining-ohjelmat ratsastetaan aina kokonaan laukassa.

Kuva 1. Sliding stop, eli liukupysähdys. Kuva Mikael Sipiläinen.

Toinen tyypillinen reining-ohjelmissa oleva liike on spin (Kuva 2.). Tässä hevonen kääntyy sisätakajalkansa ympäri astumalla etujaloilla ristiin (Strickland 1995, 186.) Ohjelmasta riippuen spinejä tehdään yleensä kahdesta neljään peräkkäin. Liikkeessä arvostellaan nopeus ja sulavuus. Spinissä on tärkeää, että hevonen aloittaa ja lopettaa liikkeen samaan kohtaan, eli tekee esimerkiksi tasan neljä spiniä. Kilpailuissa yli- tai alikierröksistä vähennetään pisteitä.

Kuva 2. Spin vasemmalle. Hevonen pyörii vasemman sisätakajalkansa ympäri ja astuu oikealla etujalalla vasemman yli. Kuva Mikael Sipiläinen.

Muut reining-ohjelmaan kuuluvat pakolliset liikkeet ovat isot ja pienet ympyrät ja laukanvaihto. Tarkoituksena isoissa ympyröissä on lisätä laukkaa ja osoittaa, että hevonen kulkee halukkaasti ja itsenäisesti mahdollisimman pienillä ja vähäisillä avuilla. Ison, nopean ympyrän ja pienen ympyrän välillä on oltava selkeä ero. Pieni ympyrä ratsastetaan kootussa peruslaukassa. Ohjelmasta riippuen ympyröitä ratsastetaan yksi tai kaksi. Ympyrät alkavat aina kentän keskeltä, kohdassa X. Samassa kohdassa tehdään laukanvaihto, jonka jälkeen ratsastetaan ympyrät toiseen suuntaan tai jatketaan run downiin. (Strickland 1998, 66 - 70.)

Reiningissä ratsukolta vähennetään pisteitä väärin tai huonosti suoritetuista liikkeistä, kuten esimerkiksi spinin pyöräminen yli tai ali sallitun määrän. Samalla arviointi perustuu ratsukon sujuvaan yhteistyöhön, kuinka auusti hevonen suorittaa tehtävät ja kuinka huomaamattomin avuin ratsastaja suorittaa ohjelman. Erityisen sujuvista kohdista, pitkistä sliding stopista tai nopeista spineistä ratsukko voi saada lisäpisteitä. (Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen lajit n.d.) Laadukkaasta ja normaalitasoisesta suoristuksesta saa 0 pistettä, eli se ei lisää tai vähennä ratsukon kokonaispistemäärää.

3.2 Trail ja ranch trail

Trailia kutsutaan usein lännenratsastuksen esteratsastukseksi. Laji ei sisällä hyppyjä, vaan ratsukon tulee selvittää radalle asetetut esteet oikeassa

järjestyksessä ja mahdollisimman sujuvasti. Pakollisia esteitä ovat portin avaaminen, läpikulkeminen ja sulkeminen, peruutustehtävä sekä puomienylitys (Kuva 3.). Lisäesteinä voi olla sillan ylitys, esineen kuljettaminen paikasta toiseen tai sateenvarjon avaaminen ja sulkeminen.

Kuva 3. Trailin porttitehtävä, jossa ratsukko on tullut portin läpi ja on sulkemassa porttia. Kuva Mikael Sipiläinen.

Ranch trail sisältää normaalien trail-tehtävien lisäksi esteitä, jotka ovat tyypillisiä karjatilalla olevia, päivittäisiä tehtäviä. Pakollisia tehtäviä ranch trailissa ovat portin aukaisu hevosen selästä ja hevosen jättäminen seisomaan, kun ratsastaja laskeutuu alas selästä. Ratsastaja saattaa siirtää esimerkiksi heinäpaalia ja hevosen tulee seisoa paikallaan. Pakollisiin tehtäviin kuuluu myös esineen perässä vetäminen. Näiden tehtävien lisäksi ranch trail-radalla on kolme muuta estettä.

Trailin ja ranch trailin arvosteluperusteisiin kuuluu ratsukon kyky selviytyä esteistä sujuvasti ja virheettömästi. Hevosen tulee olla kuuliainen ratsastajan avuille ja sen liikkeiden tulisi olla laadukkaita. Hevosen omaloitteisuutta tehtävien suorittamisessa palkitaan lisäpistein, kun taas hallittomuudesta suorittaa tehtävä tai puomikosketuksesta annetaan virhepisteitä. (Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen lajit n.d.)

3.3 Western pleasure

Western pleasuressa kaikki luokan ratsukot ovat kentällä samanaikaisesti. He esittävät käyntiä, ravia ja laukkaa molempiin suuntiin aina tuomarin käskystä. Ratsastajan tulee pitää pitkät ohjat, sillä apujen pitää olla huomaamattomat. Arvostelun kohteena ovat ratsukon kokonaisuus ja yleisilme sekä hevosen askellajit. Hevosen etenemisen tulisi olla tasaista ja miellyttävän näköistä. (Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen lajit (n.d.)

3.4 Western horsemanship

Western horsemanship-luokka ratsastetaan kahdessa osassa. Ensin on lyhyt yksilöohjelma, joka on tuomarin ennalta määrittämä. Yksilöohjelman jälkeen kaikki ratsukot esittävät samanaikaisesti kenttää kiertäen käyntiä, ravia ja laukkaa molempiin suuntiin, western pleasuren tapaan. (Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen lajit n.d.)

Horsemanship-luokissa arvostellaan ensisijaisesti ratsastajaa. Arvostelukriteereihin kuuluvat ratsastajan eleettömyys, huomaamattomat ja pienet avut sekä hyvä istunta ja hyvät kädet. Ratsastajan tulee kontrolloida hevosta koko ajan. (Strickland 1998, 2.)

3.5 Western riding

Western riding-luokissa ratsastetaan ennalta määrätty yksilöohjelma. Ohjelma sisältää useita laukanvaihtoja joko suoralla uralla tai serpentiinillä, sekä puomin ylityksen ja peruutuksen. Luokassa arvostellaan liikkeiden sujuvuutta ja tarkkuutta sekä hevosen ja ratsastajan yhteistyötä, apujen hienovaraisuutta ja hevosen kykyä kantaa itseään. (Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen lajit n.d.)

3.6 Versatile horse

Versatile horse -luokkia kutsutaan joskus myös super horse-luokiksi. Lajissa yhdistetään liikkeitä reiningistä, trailistä ja western ridingista. Luokkien tarkoituksena on korostaa hevosen monipuolisuutta, mikä lisää lajin vaatavuutta. Tästä johtuen lajissa saa kilpailla vain 6-vuotiaat ja sitä vanhemmat hevoset. Myös kankisuitsitus on pakollinen. (Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen lajit n.d.)

3.7 Showmanship at halter

Tässä lajissa ei ratsasteta vaan hevonen esitetään maasta käsin käynnissä ja ravissa. Rata on tuomarin määrittämä. Usein esittäjän tulee myös asettaa hevonen tuomarin arvosteltavaksi. Arvostelun kohteena ovat esittäjän ja hevosen huoliteltu ulkonäkö sekä esittäjän kyky tuoda hevosen liikkeet esille. Esittäjä ei saa koskea hevoseen missään vaiheessa. Lajissa ei arvostella hevosen rakennetta. (Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen lajit n.d.) Rotuluokissa tuomari saattaa arvostella hevosen väritystä. Tämä koskee etenkin värirotuja. (Strickland 1998, 2.)

3.8 Barrel racing

Barrel racing -luokissa ratsukko kiertää kolme tynnyriä mahdollisimman nopeasti. Tynnyreiden kaatamisesta sakotetaan aikavirheillä. (Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen lajit n.d.) Amerikan Quarterhevosityhdistyksen määräämissä säännöissä ensimmäisen kahden tynnyrin välimatka tulee olla 30 metriä ja toisen ja kolmannen välimatka 35 metriä.

Ratsastaja saa valita kiertääkö oikealla vai vasemmalla olevan tynnyrin ensin. Kyseiset tynnyrit ovat yhtä kaukana lähtö- ja maaliviivasta. Yleensä ratsukot kuitenkin kiertävät oikealla olevan tynnyrin ensin. (Strickland 1998, 87.)

3.9 Pole bending

Pole bending on barrel racingin tapaan aikaratsastuslaji. Siinä tarkoituksena on pujotella kuusi tolppaa määrättyssä järjestyksessä mahdollisimman nopeasti. Tolppien kaatamisesta saa aikarangaistuksen. (Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen lajit n.d.) Tolpat ovat 6,4 metrin (21 jalan) päässä toisistaan. Ratsukko aloittaa suorituksen laukkaamalla tolppien ohi kauimmaisen luo ja kaartaa sen ympäri. Tämän jälkeen ratsukko pujottelee loput viisi tolppaa sujuvasti laukassa. Kuudennen tolpan ympäri tehdään täysi käännös ja pujotellaan jälleen loput viisi tolppaa. Viimeisen tolpan jälkeen ratsukko laukkaa takaisin maaliin, tolppien ohi. Useimmiten hevonen tekee laukanvaihdon aina tolpan kohdalla, sillä sen tulee olla taipunut tolpan mukaisesti. (Strickland 1998, 90.)

4 LÄNNENRATSASTUKSEN HEVOSRODUT

Lännenratsastusta voi harrastaa millä tahansa hevosrodulla, vaikka suosituimmat rodut ovatkin lajiin erityisesti jalostettuja, kuten amerikan quarterhevonen, amerikan painthevonen sekä appaloosa. Lännenratsastuksessa oleellisinta on kuitenkin hevosen koulutus lajiin sopiville avuille ja muotoon, ei niinkään hevosen rotu.

Rodun merkitys saattaa kuitenkin korostua korkeatasoisissa kilpailuissa, joissa hevosen rakenteella on merkitystä vaadittujen liikkeiden suorittamisessa. Lisäksi jotkut kilpailut tai osa niiden luokista ovat avoimia vain tietyn rodun edustajille.

Huomioitavaa on kuitenkin se, että vaikka eri hevosrodut luontaisesti soveltuvatkin eri lajeihin, niitä voidaan kouluttaa sekä englantilaiseen ratsastustyyliin että lännenratsuiksi.

Karjatyöskentelyyn ja muihin lännenratsastuksen lajeihin jalostetaan quarter-, paint- ja appaloosahevosia, joiden ominaisuudet soveltuvat parhaiten lajin käyttöön. Lajista riippuen voidaan jalostaa ulkomuotoa, karjavaistoa tai luonnetta. Erityisesti Amerikan painthevosilla ja appaloosilla värillä on suuri merkitys jalostuksessa.

4.1 American Quarter Horse

American Quarter Horse, eli quarterhevonen polveutuu espanjalaisten tuomista englantilaisista sekä Chicksaw-intiaanien jalostamista hevosista. Näiden kahden rodun risteyttäminen alkoi jo vuonna 1611. Vasta vuonna 1752 risteytettiin ensimmäinen englantilainen täysiverihevonen edellä

mainitun risteytyksen kanssa. Varsasta tuli ensimmäinen Amerikan quarterhevosen prototyyppi. (AQHA, Breed History n.d.) Rodulle perustettiin rotujärjestö, American Quarter Horse Association (AQHA), vuonna 1940 ja se on rekisteröinyt yli 5 miljoonaa hevosta (AQHA, History n.d.).

Amerikan quarterhevonen on maailman suosituin hevosrotu, vaikka Suomessa se onkin vielä suhteellisen harvinainen. Rodun nimi tulee siitä, että se on edelleen nopein rotu neljännesmailin matkalla. Nopeimmat hevoset juoksevat matkan hieman alle 21 sekuntiin. (Suomen Quarterhevosityhdistys, Amerikan Quarterhevonen n.d.)

Jotta hevonen voidaan rekisteröidä AQHA:n rekisteriin, täytyy sen molempien vanhempien olla rekisteröityjä Amerikan quarterhevosia. Jos hevosen toinen vanhempi on rekisteröity AQHA:an ja toinen vanhempi kuuluu niin kutsuttuun Appendix-rekisteriin, The Jockey Club American tai johonkin englannin täysiveristen rekisteriin, voidaan hevonen rekisteröidä Appendix-rekisteriin. Huomioitavaa kuitenkin on, että kahden Appendix-rekisterissä olevan hevosen jälkeläistä ei enää voi rekisteröidä AQHA:an tai Appendix-rekisteriin. Appendix-rekisteriin kuuluvat hevoset saavat kilpailla AQHA:n kilpailuissa ja luokissa. (AQHA Handbook 2013.)

4.1.1 Amerikan quarterhevokset Suomessa

Ensimmäinen quarterhevonen rekisteröitiin Suomeen vuonna 1988. American Quarter Horse Associationin pitämän rekisterin mukaan Suomessa on tällä hetkellä 313 rekisteröityä quarterhevosta. Todellinen määrä saattaa olla korkeampi, sillä kaikkia quarterhevosia ei ole rekisteröity. Nämä 313 hevosta jakautuvat 176 hevosenomistajan kesken.

Vuosina 2010–2012 Suomessa syntyi yhteensä 39 rekisteröityä quarterhevosvarsaa: 20 varsaa vuonna 2010, 13 varsaa seuraavana vuonna ja kuusi varsaa vuonna 2012. Rodun jalostaminen Suomessa on siis laskusuuntaista, mikä todennäköisesti johtuu siitä, ettei varsoille ole markkinoita, eli ostajia. Toisaalta quarterhevosten tuontitilastojen mukaan rodun kysyntä on kasvussa. Vuonna 2011 Suomeen tuotiin viisi rekisteröityä quarterhevosta, kun taas vuonna 2012 tuonteja oli 10 kappaletta. (Suomen Quarterhevosityhdistys Ry, sähköpostiviesti 9.9.2013.) Suomeen kuitenkin tuodaan vuosittain noin 2000 hevosta, joista ratsuhevosten osuus on noin 55 % (Pussinen & Thuneberg 2010, 23), eli quarterhevosten osuus on vielä todella pieni.

Tilastot viittaisivat siihen, että lajin harrastajat ja ammattilaiset haluavat enneminkin ostaa ulkomailta hevosen, suomalaisen kasvatin sijaan. Todennäköistä on, että tuontihevokset ovat vähintään peruskoulutettuja, ennen saapumistaan Suomeen. Tämä helpottaa ostajan työmäärää. Tuontivarsojen etu suomalaisiin kasvatteihin verrattuna ovat sukulinjat. Suomessa hyväsuokuisia ja tunnettuja siitostammoja ja –oriita ei juuri ole eikä niiden käyttö ole taloudellisesti kannattavaa heikon kysynnän vuoksi. Ulkomailta kapasiteettia on sen verran enemmän, että ostaja voi myös ostaa juuri hänen lajiaan varten jalostetun varsan.

4.2 American Paint Horse

Amerikan painthevosen historia tunnetaan aina vuoteen 1519 saakka, jolloin espanjalainen Hernando Cortez toi kaksi painthevosta Yhdysvaltoihin, joka silloin tunnettiin Uutena maana. 1800-luvulla Yhdysvalloissa eli suuria hevoslaumoja, joiden seassa oli useampia täplikkäitä hevosia. Nämä hevoset olivat erityisesti Comanche intiaanien mieleen värityksensä ja hyvän suorituskykynsä vuoksi. Comanche intiaanien uskotaan tehneen järjestelmällistä jalostusta näiden täplikkäiden hevosten ylläpitämiseksi 1800- ja 1900-luvuilla.

Ennen rodun nimen virallistamista siitä käytettiin nimityksiä paint, pinto, skewbald ja piebald. 1950-luvulla perustettiin Pinto Horse Association, jonka tarkoituksena oli säilyttää rotu. Vuonna 1962 sen sijaan perustettiin American Paint Stock Horse Association, joka halusi säilyttää rodun värityksen sekä työhevoselle sopivan rakenteen. Vuosien aikana perustettiin kolmas rotuyhdistys, American Paint Horse Association, mutta se ei koskaan kerännyt suurta kannatusta. Vuonna 1965 kuitenkin kaikki yhdistykset yhdistyivät ja nimenä päätettiin pitää American Paint Horse Association (APHA). (APHA, History of the Breed n.d.)

Painthevonen on rakenteeltaan ja käyttöominaisuuksiltaan samantyyppinen kuin quarterhevonen. Sille hyväksytyjä värejä ovat overo, tobiano ja tovero. Appaloosalle tyypillistä pilkkukuviointia ei hyväksytä. (Strickland 1995, 11.)

Jotta hevonen voidaan rekisteröidä Amerikan painthevoseksi, tulee sen molempien vanhempien kuulua joko American Paint Horse Associationin (APHA), American Quarter Horse Associationin (AQHA) tai englantilaisten täysiveristen rekisteriin (Strickland 1995, 11).

4.2.1 Amerikan painthevoset Suomessa

Ensimmäinen painthevonen rekisteröitiin Suomeen vuonna 1999. Kyseisenä vuonna rekisteröintejä tehtiin yhteensä kaksi. Painthevosten omistajia, kuten myös APHAN:n jäseniä oli tuolloin kuitenkin jo viisi. (APHA Annual Report 1999, 20–21.)

Tällä hetkellä painthevosia on Suomessa 102 ja ne jakautuvat 58 omistajan kesken. Uusia hevosia on vuoden 2013 lokakuuhun mennessä rekisteröity kaksi. (APHA, sähköpostiviesti 1.10.2013.) Vuonna 2012 omistajia oli 62 ja kyseisenä vuonna uusia hevosia rekisteröitiin Suomeen neljä. Sitä edellisellä vuonna Suomeen rekisteröitiin painthevosia seitsemän, ja vuonna 2010 vain kaksi kappaletta. (APHA Annual Report 2012, 31–33; 2011, 31; 2010, 27.)

4.3 Appaloosa

Appaloosa on painhevosen tapaan värityksen takia jalostettu rotu. Yhdysvalloissa sitä pidetään omana rotunaan, vaikka muiden rotujen edustajilla olisi samanlainen väritys. Rodun jalostustyötä aloittivat Nez perceptiaanit 1800-luvulle saakka. Vasta 1920-luvulla rodun jalostaminen aloitettiin uudestaan. Nykyään rotua käytetään paljon lännenratsastuksessa, mutta sitä jalostetaan myös koulu- ja esteratsastuskäyttöön. Käyttöominaisuuksiltaan se on samantyyppinen kuin quarterhevonenkin. Appaloosa Horse Clubin pitämässä kansainvälisessä rekisterissä on 650 000 hevosta ja ulkomaisia yhdistyksiä on 40. Suomessa rekisteröitiin ensimmäinen appaloosa vuonna 2002. Tällä hetkellä rodun edustajia on Suomessa noin 20. (Tunturisusi, appaloosa n.d.)

Jotta hevonen on virallisesti appaloosa, tulee sen toinen vanhempi olla rekisteröitynä Appaloosa Horse Clubin (ApHC) rekisteriin ja toisen vanhemman tulee olla joko rekisteröity amerikan quarterhevonen, englantilainen tai arabialainen täysiverinen (Strickland 1995, 11). Kahden appalosaan varsa pääsee myös rekisteriin.

5 LÄNNENRATSASTUS SUOMESSA

Lännenratsastus sai alkunsa Suomessa vuonna 1990, kun maassamme vieraili amerikkalainen rodeo. Tapahtuman seurauksena Suomeen jäi muutama lajin taitava hevonen. Samana vuonna Suomeen perustettiin lännenratsastusta tukeva yhdistys Western Riders Finland ry. Yhdistyksen perustamisen myötä maassa alkoi myös virallinen lajin harrastaminen, vaikka lännenratsastajia on Suomessa ollutkin jo 1980-luvulta alkaen. (Western Riders Finland ry 2009.)

5.1 Lajin kehitys Suomessa

Suomen Ratsastajainliitto ry lisäsi lännenratsastuksen lajivalikoimaansa vuonna 1995. Tällöin lajihohtajaksi valittiin Ursula Turtiainen, joka on ollut aktiivisesti mukana lajin kehittämistä alkuajoista alkaen. Neljä vuotta myöhemmin Sipoossa järjestettiin ensimmäiset lajin Suomen mestaruuskilpailut. Vuosittaiset SM-kilpailut on järjestetty tosin vasta vuodesta 2007 alkaen (Western Riders Finland ry 2009). Vuonna 1999 kansallisen tason kilpailuja oli kolme kappaletta, ja aluekilpailuja kaksi. (Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen historia Suomessa n.d.)

Vuodesta 1999 vuoteen 2005 asti lajin kehityksessä ei tapahtunut suuria muutoksia. Lännenratsastusjaosto kokoontui säännöllisesti ja tuomarikouluksia pidettiin, mutta kyseisten kuuden vuoden aikana järjestettiin vain yhden kansalliset kilpailut, vuonna 2000. Muut kilpailut olivat aluetason kilpailuita ja niitä oli kauden aikana kahdesta neljään kappaletta. Vasta vuonna 2006 järjestettiin viidet kansalliset kilpailut sekä kuudet aluekilpailut. (Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen historia Suomessa n.d.)

Vuonna 2000 reining valittiin Fédération Equestre Internationale (FEI) viralliseksi lännenratsastuslajiksi. Samana vuonna kuitenkin Suomessa peruttiin mestaruuskilpailut vähäisen osallistujamäärän takia. Viisi vuotta myöhemmin Suomessa järjestettiin ensimmäistä kertaa American Quarter Horse Association (AQHA) sekä National Reining Horse Association (NRHA) –luokat seurakilpailujen yhteydessä. Järjestäjänä toimi Western Riders Finland ry. Samana vuonna laji esiintyi televisiossa viisi kertaa lisäten näkyvyyttään. (Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen historia Suomessa n.d.)

Vuodesta 2008 asti Pete Perkiö on saavuttanut hyviä tuloksia niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Kyseisenä vuonna hän kilpaili menestyksellä hevosellaan Boggies Little Lena Saksan Kreuthissa järjestetyissä CRI 2* -kilpailuissa. Seuraavana vuonna ratsukko sijoittui kahdeksanneksi FEI:n junioreiden reiningin Euroopan mestaruuskilpailuissa Saksassa sekä sai hopeaa NRHA:n Euroopan mestaruuskilpailuissa Ruotsissa. Vuonna 2009 järjestettiin myös ensimmäiset kansainväliset lännenratsastuskilpailut Suomessa. Samana vuonna kilpailtiin ensimmäistä kertaa reiningin lisäksi Suomen mestaruudesta all around -yhdistetyssä. (Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen historia Suomessa n.d.)

5.2 Yritykset

Suomessa oli vuonna 2012 yhteensä 324 Suomen Ratsastajainliiton alaisuuteen kuuluvaa tallia. Näistä ratsastuskouluja oli 237, harrastetalleja 72 ja yksityistalleja 15. (Suomen Ratsastajainliitto 2012, 76). Kokonaislukumäärä on kyseistä lukumäärää isompi, sillä kaikki Suomen tallit eivät kuulu Suomen Ratsastajainliiton alaisuuteen. Etenkin lännenratsastustallien kohdalla Suomen Ratsastajainliittoon kuulumisen on harvinaista. Western Riders Finland ry:n Internet-sivuilla on listattu osa Suomen lännenratsastustalleista. Näistä 28 yritystä otettiin tämän opinnäytetyön pohjaksi. Alan yrittäjien määrä verrattuna kaikkiin Suomen talliyrittäjiin on todella pieni.

5.3 Ratsastusseurat

Suomen Ratsastajainliittoon kuuluvia seuroja oli vuonna 2012 470 kappaletta ja seurojen jäseniä 45589. Selkeästi nimestä pääteltäviä lännenratsastusta edustavia seuroja oli kuusi: Pro Western Riding ry (53 jäsentä), Western Riders Lapland ry (39 jäsentä), Kvikant Western Riders ry (39 jäsentä), Western Riders Finland ry (102 jäsentä), Western Riders Savo ry (60 jäsentä) ja Carry on Cowboy rf (23 jäsentä). (Suomen Ratsastajainliitto 2012, 71.) Näiden seurojen jäsenmäärä on yhteensä 316, joista yli 32 % kuului Western Riders Finland ry:hyn.

Muista seuroista on lähes mahdotonta määrittää pelkät lännenratsastusseurat. Myös useiden seurojen jäseniin kuuluu niin lännenratsastajia kuin englantilaisen tyylin edustajia. Tällaisia seuroja ovat esimerkiksi Karkkilan ratsastajat ry (114 jäsentä) sekä Tammelan ratsastajat ry (97 jäsentä).

5.4 Kilpailut

Lännenratsastuksen kansallisten kilpailuiden määrä on pysynyt lähes samana viime vuosina. Vuosina 2011 ja 2012 kansallisen tason kilpailuja oli kuusi, kun taas vuonna 2010 niitä järjestettiin viisi. (Suomen Ratsastajainliitto 2012, 57).

Vuonna 2013 kansallisia kilpailuja pidettiin jo kahdeksan kappaletta. Aluetason kilpailuja järjestettiin myös kahdeksan vuonna 2013. Seurakilpailuja oli kaksi. Huomioitavaa on, että useat kilpailut sisälsivät niin seura-, alue- kuin kansallisen tason luokkia. Kansainvälisen tason kilpailuja järjestettiin Suomessa vuonna 2013 vain yhdet, mutta Kisapalvelussa oli kutsut yhteensä kuuteen muuhun kansainvälisen tason kilpaluun Euroopassa. (Suomen Ratsastajainliitto ry – Kisapalvelu 2013).

Kun tarkastellaan vuosien 2012 ja 2013 kilpailuiden luokkien määrää, on havaittavissa selkeä laskusuunta. Vain AQHA- ja All Breeds -luokkien määrä oli vuonna 2013 korkeampi kuin aikaisemmin. Kokonaisuudessaan kilpailuiden määrä laski vuodessa kuuden kilpailun verran. Kilpailuja järjestettiin vähemmän, mutta vaikuttaisi myös siltä, että kilpailuissa olevien luokkien määrä oli selkeästi pienempi kuin ennen. Koko kauden 2013 oli lähtöjä 129 vähemmän kuin edellisenä vuonna (Liite 2.). On kuitenkin huomioitava, että vuoden 2013 kilpailujen määrään vaikuttaa keväällä olleet hevosten herpesvirusepäilyt, joiden takia jouduttiin perumaan useita kilpailuja vähäisten osallistujien ja tartuntariskin takia.

6 KOKEMUKSET LAJISTA ULKOMAILLA

Pitkään ratsastin koulu- ja esteratsastusta, kunnes vuonna 2011 löysin lähiseudulta lännenratsastuspalveluita tarjoavan tallin. Lajin kokeileminen oli ollut pitkäaikainen haaveeni ja se veikin mukanaan ensimmäisestä kerrasta alkaen. Halu oppia lännenratsastuksesta paljon lisää oli kova, mutta se on Suomessa haastavaa lajin pienimuotoisuudesta johtuen. Niinpä päätin lähteä ulkomaille tekemään koulutukseeni kuuluvia työharjoittelujaksoja.

Minulle kertyi kokemuksia lajista ja sen parissa työskentelystä Alankomaista sekä Yhdysvalloista kesinä 2012 ja 2013. Harjoittelujaksot kestivät noin neljä kuukautta. Maat eroavat toisistaan jonkin verran, mutta kummassakin maassa lajin kehitys on selkeästi Suomea edellä niin kilpailuissa ja harrastajissa, kuin jalostuksessakin.

6.1 Alankomaat

Kesällä 2012 vietin 3,5 kuukautta Alankomaiden pohjoisosassa, Frieslandin provinssissa. Talli, Northern Road Quarter Horses, oli reiningiin keskittynyt lännenratsastustalli, jolla oli myös pienimuotoista quarterhevosten kasvatustoimintaa. Siitoskäytössä olevat hevoset oli kaikki tuotu Yhdysvalloista yrittöystoiminnan alkuaikoina.

Kilpailukäytössä olleita hevosia oli kaksi, kummatkin oriita. Toinen näistä oli voittanut reiningissä Alankomaiden mestaruuden. Lännenratsastuksen kilpailut olivat keskittyneet selkeästi enemmän maan eteläosaan ja vaikka maa ei ole kovin suuri, vaativat välimatkat aikaa ja rahaa, mikä vaikeutti säännöllisten kilpailumatkojen toteuttamista.

Aktiivisen kilpailemisen haasteet olivat pääsääntöisesti taloudellisia. Kilpaluihin osallistuminen maksoi paljon välimatkoista ja osallistumismaksuista johtuen. Investoinnit vain kasvoivat, jos ratsukko halusi kilpailemaan ulkomaille. Sijoittumisesta kuitenkin maksettiin vain pieni rahasumma, joten kilpaileminen tuli kustantaa muulla yritystoiminnalla.

6.2 Yhdysvallat

Kesällä 2013 vietin neljä kuukautta Arizonassa, Yhdysvalloissa kouluratsastukseen keskittyneellä tilalla, jolla kuitenkin oli myös karjaa. Heti alusta alkaen oli selvää, että etenkin Yhdysvaltojen länsi- ja eteläosissa lännenratsastus oli tapa tehdä töitä. Karjakoot olivat isoja, ja laumojen siirtämiseen tarvittiin hevosia. Vasikoiden polttomerkitseminen ja rokottaminen tapahtui myös hevosten ja lasso-ikäisten käytön avustuksella. Hevoset siis koulutettiin työvälaineiksi, joiden täytyi olla luotettavia ja toimivia kaikissa tilanteissa.

Lajin synnyinpaikalle pääseminen ja hevosten toiminnan näkeminen selkeytti entisestään lajin tavoitteita ja sen historiaa, joka on muokannut lajista sen, miten nykyään lännenratsastuksen tunnemme. Luottamuksellinen suhde ratsukon sisällä on elintärkeää tilan päivittäisissä työtehtävissä. Vaikka esimerkiksi Suomessa hevosia käytetään vain vähän työntekoon, on lajissa silti samat arvot ja luottamus edelleen vahvasti läsnä.

Laji on kuitenkin myös suosittu kilpailulaji Yhdysvalloissa. Rodeolajien, kuten barrel racing tai team roping, lisäksi kilpaillaan kaikissa lännenratsastuksen lajeissa ja alalla liikkuu paljon rahaa. Karjalajit, kuten cutting ovat erityisen suosittuja. Suuren volyyminsa ansiosta Yhdysvalloissa kilpailuja ja alan ammattilaisia on paljon. Tämä mahdollistaa myös taloudellisesti kannattavan yrityksen hevosalalla, sillä hevosten koulutukselle ja niiden kanssa kilpailemiselle on paljon kysyntää. Sen lisäksi kilpailuissa jaetut summat ovat Suomen kanssa aivan eri luokkaa. Toki niihin vaikuttavat jo kilpailuiden osallistujamäärät.

7 KYSELYTUTKIMUS

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Suomen Ratsastajainliitto ry ja sen lännenratsastuskomitea. Komitea halusi vuoden 2013 aikana kartoittaa lännenratsastuksen markkinatilannetta Suomessa, keskittyen etenkin yrittäjien näkökulmiin. Tarkoituksena oli saada mahdollisimman kattava kuva siitä, mikä tarjonnan ja kysynnän välinen suhde alalla tällä hetkellä on ja miten yrittäjät kokevat, että hallitsevaa tilannetta voisi parantaa.

Tämän hahmottamiseksi loin ja lähetin Suomen lännenratsastuspalveluita tarjoaville talleille markkinakyselyn keväällä 2013 (Liite 1). Kysely toteutettiin Webropol-järjestelmän kautta. Tallien yhteystiedot kerättiin ratsastusseura Western Riders Finland ry:n Internet-sivuilta www.westernriders.fi. Kysely lähti sähköpostilla yhteensä 28 yrittäjälle, joista 18 vastasi, muodostaen vastausprosentiksi 64,3 %.

Kysely sisälsi kysymyksiä yritysten perustiedoista, kuten yritysmuodoista ja yritysten olemassaoloajasta. Yritysten kokoa, hevosmääriä ja suuntautumisvaihtoehtoja kartoitettiin myös monivalinta- ja asteikkokysymyksillä. Näkemyksiä lajin tilanteesta ja sen kehityksestä Suomessa viimeisten vuosien aikana pyydettiin pohtimaan avoimien kysymyksien avulla. Samalla jokainen yrittäjä sai kirjoittaa vielä vapaan tekstin, joka sisälsi pohdintoja ja näkemyksiä alan imagosta ja markkinoista.

Kyselyä muodostaessa haluttiin kysymyksillä painottaa lännenratsastuskomitealle tärkeitä osia, sekä hahmottaa alan yrityksen kannalta uutta, oleellista tietoa. Tulevaisuuden kannalta tärkeitä kysymyksiä olivat esimerkiksi asiakkaiden ja hevosten määrä, yritysten tarjoamat palvelut ja etenkin kysynnän määrä ja sen mahdollinen kasvu viime vuosien aikana.

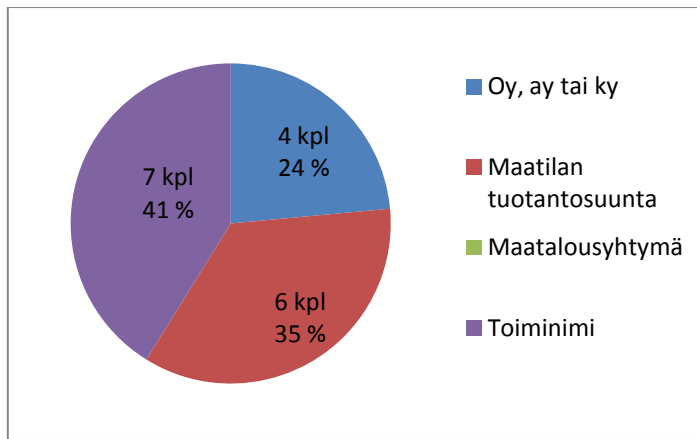
Korkeasta vastausprosentista johtuen kyselyn tulokset antavat hyvän ja luotettavan kuvan Suomen lännenratsastusmarkkinoiden tarjonnasta. Kysymykset eivät olleet pakollisia, vaan vastaajat saivat itse päättää, mihin kysymyksiin he vastaavat. Tästä johtuen kysymyskohtaiset vastaajamäärät vaihtelivat 15:stä 18:aan vastausta.

8 KYSELYN TULOKSET

Kyselyssä oli 25 kysymystä, joista kolme oli avoimia tekstikysymyksiä. Viiden kysymyksen perässä oli Muu, mikä? –vaihtoehto, johon vastaaja pystyi kirjoittamaan vapaata tekstiä. Tulosten analysoinnissa vastaukset jaoteltiin perustietojen, palveluiden, hevosmateriaalin, työvoiman, lajien ja kilpailuiden sekä markkinatilanteen mukaan.

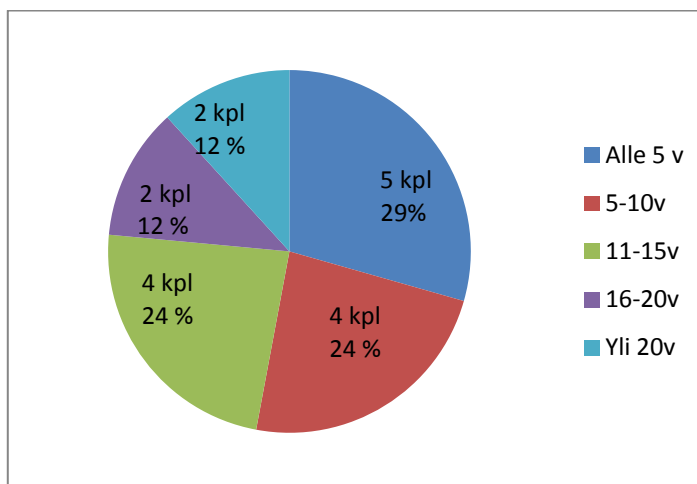
8.1 Yritysten perustiedot

Vastaajista 15 yrittäjää (88 %) oli naisia ja kaksi vastaajaa (11 %) miehiä. Yli 51-vuotiaita yrittäjiä oli neljä henkilöä (25 %), kuten myös 31–40 ja 41–50 ikävuoden välille sijoittuneita vastaajia. 18–25 vuoden ikäisiä vastaajia oli yksi (6,25 %) ja 26–30-vuotiaita kolme (19 %). Suosituin yritysmuoto oli toiminimi (7 vastaajaa/41 %), kuusi yritystä toimi maatilan tuotantosuuntana (35 %) ja neljällä yrittäjällä oli osakeyhtiö, kommandiittiyhtiö tai avoin yhtiö (24 %) (Kuvio 1.).

Kuvio 1. Lännenratsastuspalveluita tarjoavien yritysten yritysmuodot

Yritystoiminta oli pääasiallinen tulojen lähde yhdeksälle seitsemästätoista vastaajasta (53 %). Alle viisi vuotta vanhoja yrityksiä oli viisi (29 %), 5-10 vuotta toiminnassa olleita 4 (24 %), kuten myös 11–15 vuotta vanhoja yrityksiä. 16–20 vuotta vanhoja sekä yli 20 vuotta vanhoja yrityksiä oli kumpiakin neljä (12 %) (Kuvio 2).

Kuvio 2. Lännenratsastuspalveluita tarjoavien yritysten ikä

Hevosyritysten tulevaisuudenkatsauksen mukaan suurin osa (48 %) kaikista Suomen hevosyrityksistä on ollut toiminnassa 6-20 vuotta. Alle viisi vuotta vanhoja yrityksiä on 35 % ja yli 20 vuotta olemassa olleita yrityksiä 17 %. (Pussinen 2013, 18). Lännenratsastusyritysten ikäjakauma on siis suunnilleen samalla tasolla, kuin koko Suomen hevosyritysten ikäjakauma.

Yritykset jakautuvat melko tasaisesti ympäri Suomea, pääpainon ollessa eteläisessä Suomessa. Hämeen ja Keski-Suomen alueilla ei ollut kyselyyn vastanneita yrittäjiä. Etelä-Suomessa oli neljä (23,5 %), Kaakkois-Suomessa ja Pohjanmaalla kaksi (11,7 % per alue) Itä-Suomessa, Lounais-Suomessa ja Pohjois-Suomessa kolme yrittäjää (17,6 % per alue).

Neljälle alle viisi vuotta olemassa olleelle yritykselle yritystoiminnan kautta saadut tulot olivat yrittäjän päätoiminen tulojen lähde ja vain yksi

alle viisi vuotta toiminnassa ollut yrittäjä sai päätoimiset tulot muualta. 5-10 vuotta vanhojen yritysten tulojen lähde jakautui tasan: Kaksi sai päätoimiset tulonsa yrityksen toiminnasta, kaksi ei. Kolme neljästä 11–15 vuotta vanhasta yrityksestä sai tulonsa muusta toiminnasta, kuten myös kaikki (2 kappaletta) 16 - 20 vuotta olemassa ollutta yritystä. Toisaalta kaksi (kaikki vastanneet) yli 20 vuotta vanhaa yritystä toi omistajalleen päätoimisen tulon.

Näyttäisi siis siltä, että nuoret sekä vanhat yritykset ovat omistajiensa päätoimisia tulonlähteitä useammin kuin 5-20 vuotta vanhat yritykset. Suosituin yritysmuoto päätoimisissa yrityksissä oli selkeästi toiminimi, joka oli yhteensä seitsemällä yrityksellä, joista kuusi sai päätoimiset tulonsa yrityksen toiminnasta.

Maatilan tuotantosuuntana vain kaksi kuudesta sai päätoimisen tulonsa hevostalouden toiminnasta. Tämä on kuitenkin loogista, sillä useimmiten muu maatalouden toiminta tilalla on prosentuaalisesti suurempaa kuin hevostalouden osa. Kyseisen yritysmuodon yritykset olivat myös selkeästi vanhempia yrityksiä, sillä yksi yritys oli 5-10 vuoden ikäinen ja toinen 11–15 vuotta. 16–20 vuotta vanhoja maatilan tuotantosuuntana toimivia yrityksiä oli kaksi, kuten myös oli 20-vuotiaita yrityksiä.

Vain yksi neljästä oy:stä, ky:stä tai ay:stä sai päätoimisen tulon yrityksen toiminnasta. Kuitenkaan yksikään näiden yritysmuotojen edustajista ei ollut yli 15 vuotta vanha. Puolet (50 %) olivat 11–15 vuotta vanhoja ja yksi sekä 5-10 vuotta vanha, että alle viisi vuotta vanha yritys toimi oy:nä, ky:nä tai ay:nä. Yrityksen iällä tai toiminta-alueella ei ollut selkeää yhteyttä yritysmuotoon.

8.2 Yritysten palvelut

Suurin osa vastanneista yrityksistä tarjoaa ratsastustunteja lännenratsastuksessa (22 %) sekä hevostaitokoulutuksia (24 %). Näiden lisäksi tarjolla on täyshoitopaikkoja (13 %) sekä hevosten sisäänratsastusta ja koulutusta (13 %). Vain yksi yritys tarjosi sekä lännenratsastusopetusta että englantilaista ratsastusta. Muihin palveluihin kuuluvat vaellukset, siitostoiminta ja hevosten kasvatus sekä polttareiden ja muiden vapaa-ajan tapahtumien järjestäminen. (Kuvio 3). Vain kuusi seitsemästätoista yrityksestä (35 %) tarjoaa alkeistunteja alle kouluikäisille lapsille.

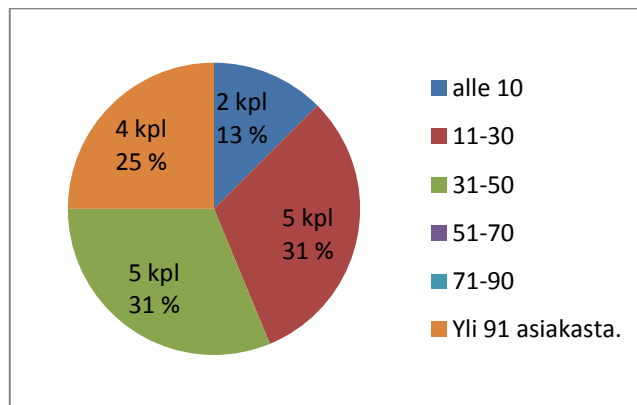

Kuvio 3. Yritysten palvelumuotojen jakautuminen. Vastaajat pystyivät valitsemaan useamman vastausvaihtoehdon.

Hevosyritysten tulevaisuusnäkymistä tehdyn kyselyn mukaan (Pussinen 2013, 17) Suomessa tarjotaan pääsääntöisesti ratsastuskoulupalveluita (36 % yrityksistä). Suosittua on myös karsinapaikkojen vuokraus (27 %). Lännenratsastuspalveluita tarjoavien yritysten palvelut vastaavat siis koko Suomessa vallitsevaa tilannetta.

Ulkopuolisten kouluttajien hyödyntäminen on suhteellisen harvinaista. Useamman kerran vuodessa valmentajia käy vain kahdeksan yrityksen tilalla (47 %). Näistä lähes kuukausittain koulutuksia pitäviä yrityksiä oli kolme, muutaman kerran vuodessa neljä ja noin kerran vuodessa yksi.

Neljän yrityksen (25 %) asiakaskunta oli yli 91 henkilöä, kun taas vain kahden yrityksen (12,5 %) asiakaskunta oli alle kymmenen asiakasta. Viiden yrityksen (31,25 %) asiakasmäärä vaihteli 11–30 sekä 31–50 asiakkaan välillä (Kuvio 4.).

Kuvio 4. Yritysten asiakasmäärien jakautuminen

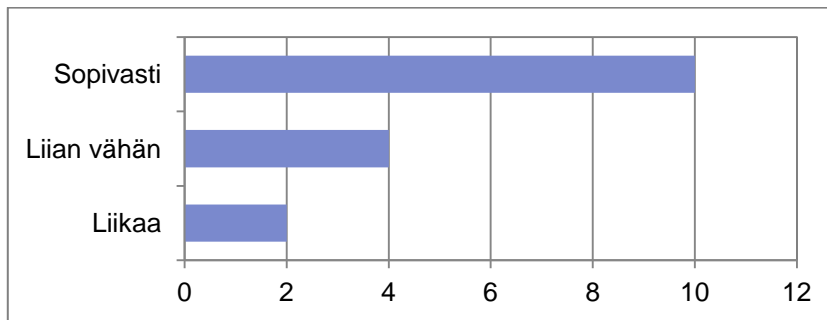
Neljän yrityksen (22 %) asiakaskunta koostuu yli puoliksi noin 40-vuotiaista aikuisratsastajista, kun taas kahdeksan yrittäjän (44 %) asiakaskunnasta vain 10 % on aikuisia. Viiden yrityksen (28 %) kohdalla puolet edellä mainituista aikuisratsastajista ovat alkeisratsastajia tai ratsastuksen uudelleen aloittaneita harrastajia. Yritysten aikuisratsastajien määrällä ei tuntunut olevan selvää yhteyttä yrityksen koko asiakasmäärään.

Huomioitavaa on se, että vastanneiden yrittäjien kesken yhdelläkään ei ollut joko 51–70 tai 71–90 asiakkaan suuruisia asiakaskuntaa. Havaittavissa on siis selkeä väli alle 50 asiakaskunnan ja toisaalta yli 91 asiakkaan yrityksistä. Samainen harppaus oli havaittavissa myös hevosmäärässä, sillä yhdelläkään alle 50 asiakkaan yrityksistä hevosmäärä ei noussut yli 20 hevosen, kun taas yli 91 asiakkaan talleilla hevosmäärät olivat kahdella yrittäjällä (50 % kyseisistä yrityksistä) yli 31 hevosta, yhdellä (25 %) 13 hevosta ja yhdellä yrittäjällä (25 %) 22 hevosta.

Alueella ei tuntunut olevan selvää merkitystä yritysten asiakasmäärään. Tosin puolella Etelä-Suomen alueella toimivista yrityksistä asiakaskunta kohosi yli 91 asiakkaaseen, mutta samalla yhden yrityksen (25 % Etelä-

Suomessa toimivista yrityksistä) asiakasmäärä jäi alle kymmeneen ja toisen yrityksen 11–30 asiakkaaseen. Yksi yli 91 asiakkaan yritys oli Itä-Suomessa ja toinen Lounais-Suomen alueella. Alle 10 asiakkaan talleja oli Etelä-Suomen lisäksi yksi Kaakkois-Suomessa. Muut asiakaskoot jakautuivat suhteellisen tasaisesti jokaiselle alueelle.

Kuudestatoista vastanneesta yrittäjistä kymmenen (62,5 %) koki, että kysyntää oli tarjontaan nähden sopivasti. Neljä yrittäjää (24 %) koki, että kysyntää oli liian vähän ja kahden yrittäjän (12,5 %) mielestä kysyntää oli liikaa (Kuvio 5.). Ongelmana tuntui olevan etenkin tuntitoiminnan vähäinen kysyntä, kun taas koulutuksille ja valmennuksille halukkuutta olisi ollut yli yrittäjän kapasiteetin.

Kuvio 5. Yrittäjien näkemys tarjonnan ja kysynnän suhteesta.

Pussisen (2013, 25) mukaan koko Suomen hevosyrittäjät olivat tyytyväisiä kysynnän määrään alalla. Hevosyrittäjyyden tulevaisuuskatsauksessa käy ilmi, että 54 % vastaajista piti kysyntätilannetta hyvänä ja 70 % uskoi, että kysyntä hevospalveluille kasvaa viiden vuoden aikana. Etenkin ratsastuspalveluja ja karsinapaikkoja vuokraavat yrittäjät kokivat kysyntää olevan tarpeeksi, kun taas kasvatustoiminnassa nykytilannetta pidettiin heikkona, mutta tulevaisuutta jo valoisampana. Hevosien käyttö matkailu- ja hyvinvointipalveluissa tulee vastaajien mielestä kasvattamaan suosiotaan entisestään tulevaisuudessa.

8.3 Hevosmateriaali

Yritysten hevosten määrä vaihteli suuresti. Määrää kysyttiin absoluuttisena lukuarvona, raja-arvoina oli kuitenkin alle 5 hevosta ja yli 31 hevosta. Neljällä tallilla (22,2 %) hevosia oli alle viisi, kun taas kahdella yrityksellä (11,1 %) hevosia oli yli 31. Keskiarvoksi muodostui 13 hevosta, kun vastaajina oli 18 yrittäjää. Suurimmalla osalla (61,1 %) yrityksistä hevosia kuitenkin oli alle kymmenen.

Yrittäjien omien hevosten määrä vaihteli myös paljon. Vastaus pyydettiin kirjoittamaan tekstikenttään numeroin. Yksi yritys (5,9 %) omisti 45 hevosta, kun taas monien muiden yritysten omien hevosten määrä jäi alle kymmeneen (11 vastaajaa/64,7 %) tai alle viiteen hevoseen (viisi vastaajaa/29,4 %). Keskiarvoksi muodostui 11,5 hevosta, kun vastauksia annettiin 17 kappaletta.

Alueittain hevosmäärissä oli havaittavissa vaihtelua. Etelä-Suomen hevosmäärän keskiarvoksi muodostui 8,75 hevosta, vaikka yrittäjiä oli eniten (neljä kappaletta / 23,5 %). Korkein hevosmäärän keskiarvo oli Lounais-Suomessa, jossa hevosia oli 11,6 kappaletta per yritys, kun yrityksiä oli alueella kolme (17,6 %). Vähiten hevosia yritysten määrään nähden oli Pohjois-Suomessa, jossa yrittäjiä oli kolme kappaletta (17,6 %). Hevosmäärän keskiarvoksi muodostui 4,6 hevosta.

Verrattuna kaikkiin Suomen hevosyrityksiin, lännenratsastuspalveluita tarjoavilla yrityksillä on hieman vähemmän tallipaikkoja kuin Suomessa yleensä. Tehdyn tutkimuksen (Pussinen 2013, 18) mukaan tallipaikkojen keskiarvoksi on muodostunut 16 paikkaa tallia kohden. Ravi- ja ratsupalveluita tarjoavilla yrityksillä on paikkoja keskiarvolta 19. Lännenratsastusyrityksillä on hevosia tallissa keskimäärin 13.

Omia hevosia lännenratsastusyrityksillä on taas enemmän, sillä suomalaisella hevosyrittäjällä on keskimäärin yhdeksän omaa hevosta, kun taas kyselyn tulosten perusteella yrittäjien omien hevosten keskiarvoksi muodostui 11,5 hevosta. (Pussinen 2013, 18).

8.4 Työvoima

Kolmetoista yrittäjää seitsemästatoista vastanneesta (76,4 %) teki kaikki tilan työt itse. Lopuilla neljällä (23,5 %) oli palkattuna yksi työntekijä. Ratsastustunnit yrittäjä piti pääsääntöisesti itse, sillä vain yhdellä oli siihen tarkoitukseen ulkopuolinen henkilö palkattuna. Opettajien koulutustaso oli vaihteleva: viisi vastaajaa kuudestatoista (31,25 %) koki olevansa itseopineita ja saman verran oli kouluttautuneita valmentajia. Näiden lisäksi vastanneista neljä (25 %) oli harrasteohjaajia ja kaksi (12,5 %) ratsastuksen ohjaajia. Avoimista vastauksista selvisi, että suurin osa oli hakenut oppia ulkomailta. Ratsastustunteja pitivät kuitenkin myös agrologit sekä Centered Riding -ohjaajat.

Yrityksen perustajien koulutus oli myös vaihtelevaa. 17 vastanneesta neljä (23,5 %) listasi korkeimmaksi koulutukseksi ammattikoulun ja yksi (6 %) lukion, eli yhteensä viisi yrittäjää (29 %) on saanut korkeimman koulutuksensa toisen asteen oppilaitoksesta. Kolme yrittäjää (18 %) oli käynyt vain peruskoulun. Kaksi vastaajaa (12 %) oli käynyt ammattikorkeakoulun. Ylemmän ammattikorkeakoulun ja yliopistokoulutuksen oli saanut myös kaksi vastaajaa (12 % per vaihtoehto).

8.5 Lajit ja kilpailut

Vastanneista yrittäjistä kymmenen (59 %) ilmoitti, etteivät he kilpaile aktiivisesti lajin kilpailuissa. Loppujen seitsemän yrittäjän (41 %) kesken suosituimmat kilpailulajit olivat horsemanship ja pleasure, joissa aktiivisesti kilpaili viisi vastaajaa. Reining, trail ja western riding saivat jokainen neljä vastausta. Näiden lisäksi barrel racingissa sekä pole bendingissä kilpaili yksi henkilö. Yksi yrittäjä siis yleensä kilpailee useammassa lajissa.

8.6 Markkinatilanne

Tällä hetkellä vallitsevaa markkinatilannetta pyydettiin analysoimaan avoimien kysymysten muodossa. Tilanne koettiin kovin vaihtelevaksi riippuen siitä, mitä palveluita yritys tarjosi. Pelkille lännenratsastustunneille ei riittänyt yrittäjien mielestä tarpeeksi kysyntää, jotta se olisi ollut kannattavaa. Sen sijaan hevosten koulutuksessa sekä sisäänratsastuksessa koettiin olevan hyvä markkinarako. Valmennusten pitäminen eri talleilla oli myös suuressa kysynnässä. Tarvetta olisi niin paljon, ettei yrittäjän aika riitä, sillä valmennukset sijoittuvat tällä hetkellä pääsääntöisesti viikonlopuille.

Monet lajiin vaihtavat ratsastajat ovat hevosten omistajia ja alkavat harjoitella uutta lajia oman hevosensa kanssa, jolloin kehittyminen tapahtuu hitaasti, koska kumpikaan osapuoli ratsukosta ei tunne lajia. Yrittäjät totesivatkin, että Suomeen tarvittaisiin selkeästi paljon enemmän osaavia lännenratsuja, sillä lajin kehitys on muuten todella hidasta. Yhden yrittäjän mukaan lännenratsastukseen koulutettuja hevosia on aivan liian vähän kysyntään nähden. Amerikan quarterhevosten laskevat tuontitilastot kertoisivat siitä, että kysyntää ei Suomessa ole, mutta toisaalta lajiin tutustuvan harrastajan kynnys ostaa hevonen ulkomailta voi olla todella korkea. Tästä voisi päätellä, että laadukkaiden hevosten jalostaminen ja kasvattaminen Suomessa olisi ajankohtaista.

Lännenratsastuspalveluita tarjoavia ratsastuskouluja tulisi myös lisätä. Täten lajista kiinnostuneet pääsisivät kokeilemaan hyvää lännenratsua ja tutustumaan lajiin. Lajin kehityksen kannalta ratsastuskoulujen perustaminen olisi siis olennaista. Kyselyn tulosten mukaan lännenratsastustunneille ei kuitenkaan riitä kysyntää, jolloin tilanne muodostuu ristiriitaiseksi tarpeen ja tarjonnan välillä.

Ongelmaksi koettiin myös se, että lajin pääpaino on Etelä-Suomessa eli pohjoisessa alan harrastajia on vähän ja siitä johtuen markkinatilanne on suhteellisen huono. Pohjoisessa lajista kiinnostuneiden on vaikea olla aktiivisesti lajissa mukana, sillä kilpailut ja valmennukset järjestetään pääsääntöisesti Etelä-Suomessa. Osa yrittäjistä koki, että markkinoihin vaikuttivat negatiivisesti ihmisten ennakoasenteet lännenratsastusta kohtaan sekä lajin yleisen tunnettavuuden puuttuminen.

Vaikka lajin medianäkyvyys onkin lisääntynyt, ei sitä alan lehdissä huomioida juurikaan. Paremman näkyvyyden kautta ihmiset oppisivat myös erottamaan toisistaan luonnolliset hevostaidot, maasta käsin työskentelyn ja lännenratsastuksen. Yrittäjät kokivat myös tärkeäksi korostaa, että lännenratsastus on muutakin kuin reiningiä ja että lajia voi harrastaa, vaikkei haluaisikaan aktiivisesti kilpailla. Tällä hetkellä hyvä kilpailumenestys kuitenkin takaa yrittäjien mielestä hyvän kysynnän asiakkaiden keskuudessa, jolloin yrittäjälle kilpaileminen on lähes välttämätöntä.

Osalla yrittäjistä olisi ollut omalla alueellaan kysyntää muun muassa lännenratsastustunneille, mutta heillä ei ollut puitteita tai resursseja kysyntään vastaamiseen. Lajin markkinatilanteen parantamiseksi ehdotettiin harrastepohjan lisäämiseen keskittymistä, sillä sitä kautta laji lähtisi parem-

min nousuun. Esimerkkeinä nostettiin esiin seurakilpailuiden määrän lisääminen, jolloin lajin pariin saataisiin lisää harrastajia. Seurojen välistä yhteistyötä ja eritasoisille ratsukoille tarkoitettuja valmennuksia ehdotettiin myös lajin kasvattamiseksi. Tällä hetkellä valmennukset on tarkoitettu pääasiassa kilpaileville ratsukoille, jolloin harrastajatasoiset ratsastajat jäävät vaille valmennusta. Ongelmaksi koko lajin ja maan markkinatilanteessa koettiin kuitenkin yleisen ammattitaidon sekä hinnoittelun osaamisen puute. Ammattitaidon lisääminen Suomessa on lähes mahdotonta, sillä lajiin ei tällä hetkellä saa koulutusta. Oppi ja kokemukset pitää hakea ulkomailta, mikä taas vaatii taloudellisia ja ajallisia resursseja, joita kaikilla ei ole käytettävissään.

Kyselyn tuloksia vastaavia ongelmakohtia lajin parissa havaittiin jo vuonna 2002 tehdyssä kyselyssä, jossa haastateltiin Western Riders Finland ry:n jäseniä. Kaiken kaikkiaan vastaajat olivat sitä mieltä, että lajilla on suuri potentiaali kasvaa, mutta silti kasvu ja tunnettavuus eivät ole olleet halutun laisia. Pitkien välimatkojen siirtymiset valmentajien ja harrastajien välillä koettiin pitkiksi ja hankaliksi toteuttaa. Samalla mainittiin myös, että lajin kehitystä on jo tuolloin hidastanut osaavien valmentajien vähyyys, lajista vallitseva imago ja huono medianäkyvyys. Tärkeänä kehitysaskeleena pidettiin lajiin sopivien hevosten määrän kasvattamista Suomessa. (Leikola 2002, 89).

On mielenkiintoista, että samat ongelmakohdat ovat olleet lajin sisällä jo yli kymmenen vuotta ja vaikka laji on tuona aika kasvanut, ei näihin selkeästi oleellisiin kohtiin ole löytynyt ratkaisua. Toisaalta ennen kuin laji lähtee harrastajien määrässä kasvuun, ei ole kannattavaa tuoda suuria määriä osaavia hevosia Suomeen. Asiaa toisin päin tarkasteltuna, ei laji kuitenkaan voi kasvaa halutulla tavalla, ennen kuin hevosmateriaali paranee. Niin kauan kuin ratsukon molemmat osapuolet ovat aloittelijoita, on lajin kehitys hidasta. Suurin osa alan harrastajista kuitenkin omistaa jo hevosen, jolloin toiselle hevoselle ei välttämättä ole taloudellisia tai ajallisia resursseja. Samalla tämä vaikuttaa siihen, että mahdolliselle lännenratsastustunteja tarjoavalle ratsastuskoululle ei ole tarpeeksi kysyntää, jotta toiminta olisi kannattavaa.

8.7 Yrittäjän näkökulma: Kari Vepsän haastattelu

Kari Vepsä on yksi tunnetuimmista lännenratsastajista Suomessa. Hänellä on oma KV-Stable-niminen yritys Karkkilassa. Vuonna 2001 ostetulla tilalla on 16 karsinaa sekä viisi tilapäiskarsinapaikkaa kilpailu- ja valmennustapahtumille. Sen lisäksi tilan käytössä on iso ulkokenttä, maneesi, jonka pohja sopii reiningiin, kolme ympyrätarhaa sekä kävelykone. Hyvälle maineelleen uskollisena tila on tyylikäs ja siisti: tarhat ovat tilavia, aidat ehjiä ja kulkuväylät puhtaat. Talli on toimiva ja valoisa.

KV-Stable tarjoaa asiakkailleen lännenratsastuksen valmennuksia, hevosten ylläpitopaikkoja sekä ongelmahavaintojen koulutuksia. Luonnollisen hevostaidon puolestapuhujana tunnettu Vepsä on myös aktiivinen kilpailija reiningissä, jossa hän on saavuttanut hyviä tuloksia niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Vuonna 2007 hän sai reiningin Suomen mestaruushopeaa

ja vuonna 2010 pronssia. Näiden lisäksi vuonna 2013 hän voitti quarterhevosten Senior reining -mestaruuden omalla kasvatillaan KV Stormlost Charley. Vepsä oli myös mukana reiningin Suomen EM-joukkueessa Saksassa 2013. Vepsän vaimo, Maija, edustaa sen sijaan western pleasurea. Hänen vuonna 2009 syntynyt hevosensa Radical Stuf on saavuttanut hienoja tuloksia ulkomailla.

Sekä Kari että Maija kokivat molemmat, että lännenratsastus on kasvava laji Suomessa ja sen tulevaisuus näyttää valoisalta, kunhan lajin tunnettavuutta ja mainetta saadaan parannettua. Tällä hetkellä suurin ongelma heidän mielestään on se, että Suomesta puuttuu kokonaan lännenratsastusta opettava ratsastuskoulu, jossa sekä hevoset että opettajat olisivat osaavia ja tasokkaita. Liian usein tällä hetkellä ratsastustunteja pidetään englantilaiseen tyyliin opetuilla hevosilla, joilla on lännensatula selässä. Tällöin lajiin tutustuvat asiakkaat eivät saa oikeaa kuvaa siitä, mitä laji oikeasti on ja mitä hyvän lännenratsun tulisi osata.

Tasokkaiden ratsastuskoulujen puuttuessa lajin edistyminen on hidasta. Lännenratsastuksesta kiinnostuneet ihmiset vaihtavat lajia omien hevosensa kanssa, jolloin kumpikin osa ratsukosta opettelee uusia asioita samanaikaisesti. Vepsän mukaan Suomen lännenratsastusmarkkinat tarvitsisivat lisää tasokkaita valmentajia, jotka voisivat auttaa niin uusia, kuin kokeneempiäkin ratsukoita. KV-Stablen kautta Suomeen tulee valmentajia Saksasta, Belgiasta sekä Yhdysvalloista pitämään kurssimuotoisia valmennuksia. Osallistuminen on kuitenkin ollut vielä pienimuotoista, sillä halukkaita ja tasokkaita ratsukoita on suhteellisen vähän.

Koska lännenratsastus on niin pientä Suomessa, Vepsä kokee, että lajista todella kiinnostuneiden kannattaa lähteä ulkomaille hakemaan oppia ja tuoda sitä kautta lisää ammattitaitoa Suomen markkinoille. Edistymisen kannalta oleellista on myös se, että ratsastajalla on osaava hevonen sekä tasokas valmentaja. Tällä hetkellä oman hevososen hankinta on pitkälti edellytys lajin edistymiselle sekä ratsukon menestymiselle kilpailuissa.

Vepsän mukaan reining on tällä hetkellä Suomessa kaikista lännenratsastuksen lajeista korkeimmalla tasolla. Muiden lajien tasoa tulisi saada korkeammaksi, jotta koko lännenratsastuksen taso nousisi, ja kansainvälisille kilpailukentille saataisiin enemmän näkyvyyttä reiningin lisäksi myös muissa lajeissa.

Jotta laji saisi lisää näkyvyyttä ja tunnettavuutta, tulee harrastajia saada lisää lajin pariin. Yhtenä erittäin tärkeänä ongelmakohtana Vepsäkin koki sen, ettei tapahtumissa ole selkeästi esillä info-tiskiä tai muuta paikkaa, josta lajista kiinnostunut saisi lisää tietoa mahdollisuuksista kokeilla lajia. Myös Internetissä puuttuu selkeä lajin yhteishenkilö, kehen ihmiset voisivat ottaa yhteyttä ja kysyä heille sopivista yrittäjistä ja heidän palveluistaan. (Vepsä, haastattelu 13.11.2013).

9 PARANNUSEHDOTUKSET

Kyselyn tulokset olivat hieman yllättävät. Harrastajan näkökulmasta katsottuna lajista oli sellainen kuva, että lännenratsastuksen parissa kysyntää olisi paljon yli tarjonnan ja uusia halukkaita oppilaita olisi tarjolla yrittäjille. Kyselyn tulokset kuitenkin osoittavat sen, kuinka tärkeää on teettää markkinakyselyjä, jotta alan ihmiset ja sen harrastajat saavat konkreettisen ja oikean kuvan vallitsevasta tilanteesta. Harrastajat näkevät vain osan yrityksen toiminnasta, jolloin heidän näkemyksensä markkinatilanteesta voivat poiketa paljon yrittäjien näkemyksistä. Loppujen lopuksi lännenratsastusta tarjoavia yrityksiä on todella vähän. On selvää, että jos kysyntää olisi enemmän, olisi yrityksiäkin enemmän, kuin ne tällä hetkellä olemassa olevat 30 yritystä.

On tärkeää muistaa, että lännenratsastus ja luonnollinen hevostaitokoulutus ovat kaksi eri asiaa. Ne usein yhdistyvät, sillä monet lajia harrastavat ihmiset haluavat kouluttaa hevosensa niille ystävällisellä tavalla. Mikään ei kuitenkaan estä sitä, ettei este- tai kouluhevosta voisi kouluttaa luonnollisia hevostaitoja hyödyntäen. Lännenratsastuksen ympärillä on siis hieman erikoinen ja monelle alasta tietämättömälle henkilölle vaikeasti ymmärrettävä tunnelma, mikä pitäisi korjata ja tarkentaa. Koska laji kattaa useita alalajeja ja myös erilaisen mentaliteetin hevosten koulutuksessa ja tavoitteissa verrattuna englantilaiseen ratsastustyyliin, saattaa siitä tietämättömälle henkilölle olla vaikea saada konkreettista kuvaa lajista ja löytää se itselleen sopivin vaihtoehto.

Kyselyn vastauksissa mainittiin yrittäjien huono ammattitaito etenkin hinnoittelussa ja markkinoinnissa. Uskon, että tästä johtuu iso osa alalla olevista ongelmista. Yrityksiä ei osata markkinoida oikein, jolloin lajista mahdollisesti kiinnostuvat eivät tiedä miten he pääsisivät lajin pariin. Olikin tärkeää, että yrittäjät itse hakeutuisivat jatkokoulutuksiin tai kurssi-
muotoisiin ohjauksiin.

Toinen suuri ongelma on Suomessa oleva hevosmateriaali. Hyviä, osaavia lännenhevosia on todella vähän ja niistäkin suurin osa on yrittäjien kilpailukäytössä. Vain harva harrastaja siis pääsee kokeilemaan, miltä lännenratsastuksen oikeasti tulisi tuntua ja mitä hevosen tulisi osata. Lännenratsastuskoulujen perustaminen on kuitenkin todella riskialtista, sillä tunti-toiminnan kysyntä on ainakin vielä vähäistä.

9.1 Medianäkyvyys

Mielestäni lajin suurin ongelma on sen huono tunnettavuus. Ihmiset mielivät lännenratsastuksen usein vain ratsasteluksi tai karjanajoon liittyväksi lajiksi, vaikka todellisuudessa se on paljon muutakin. Tämän todistavat lännenratsastukseen kuuluvat yli 20 eri lajia. Yleisiä ennakkoluuloja ovat myös ne, että lännenratsastusta harrastavat osaamattomat ratsastajat, jotka vain istuvat mukavassa satulassa laiskalla hevosella. Mielikuva on todennäköisesti syntynyt hevosten luonteesta ja koulutustasosta. Lajissa pyritään saamaan rauhallinen ja luotettava hevonen, jonka kanssa työskentely näyttää vaivattomalta ja helpolta. Tällaiset mielikuvat eivät kuitenkaan hyödytä lajia ja sen markkinointia, päinvastoin. Lännenratsastuksen tulisi olla paljon enemmän esillä mediassa. Kun Suomessa ratsastusurheilua

näytetään muutenkin vähän televisiosta, vievät koulu- ja esteratsastus sen vähäisen ajan, sillä ne ovat yleisölle tuttuja lajeja.

Saksassa Augsburgissa elokuun 2013 lopussa järjestetyissä reiningin EM-kilpailuissa Suomen joukkue menestyi hyvin, sijoittuen seitsemänneksi yhdeksästä joukkueesta. Maria Mustonen oli paras suomalainen ja pääsi yksilökilpailuiden finaaliin. (Suomen Ratsastajainliitto 2013.) Tämä ylitti myös Suomen Ratsastajainliiton uutiskynnyksen ja artikkeli päättyi liiton Facebook-sivulle ja sai täten paljon näkyvyyttä.

Viime vuosina etenkin Pete Perkiö on tehnyt hyvää uraa ulkomailla, mutta silti vain hevosalan lehdet ovat huomioineet tämän pienellä maininnalla. Menestystä ulkomaisilla kilpailukentillä ovat tehneet lisäksi Maria Astikainen, Maria Mustonen, Kari Vepsä, Teija Pietilä, Siri Haanpää sekä Rebecca Ylitalo. Uutisoinnin vähäisyyteen vaikuttaa varmasti myös se, että suomalaisia lännenratsastajia ei ole pysyvästi ulkomailla tuomassa näkyvyyttä, kuten esimerkiksi Anna-Juulia Kontio esteratsastuksessa tai Mikaela Lindh kouluratsastuksessa.

Vuoden 2013 aikana lännenratsastus on kuitenkin noussut esille useammassa tapahtumassa, kuten Helsinki Horse Fair, Finnderby ja Hevoset Stadikalla. Tämä on tärkeää, sillä tällaisissa tapahtumissa on paljon yleisöä, josta edes osa saattaa kiinnostua lajista demonstraatioiden tai kilpailujen jälkeen. Tällöin on kuitenkin huolehdittava siitä, että lajista kiinnostunut yksilö löytää lisätietoja ja hänet ohjataan lajin pariin nopeasti. Muuten mielenkiinto saattaa helposti lopahtaa.

Lajin kehittymistä ja tunnettavuuden parantamista lisäävät erilaiset tapahtumat, joissa lännenratsastus on esillä. Hyvänä esimerkkinä olivat Horse Fair 2013 -messut, joissa järjestettiin ensimmäinen Helsinki Reining – kilpailu messujen toisena päivänä. Vaikka on tärkeää huomioida, että lännenratsastus on muutakin kuin reiningiä, on se kuitenkin hyvä laji lännenratsastuksen esittelyyn, sillä siinä ratsastetaan näyttäviä liikkeitä, kuten sliding stoppeja, rollbackejä ja spinejä.

Kesällä 2013 lännenratsastus oli aikaisempaa enemmän esillä Finnderby-tapahtumassa. Kahtena päivänä kilpailtiin kansainvälisissä reiningluokissa sekä derbykentällä pidettiin lännenratsastuksen demonstraatio. (Ypäjän Hevosopisto 2013.)

9.2 Sosiaalisen median hyödyntäminen

Nykypäivänä sosiaalisen median hyödyntäminen on mielestäni oleellista kun markkinoidaan lajia, yritystä tai yhdistystä. Esimerkiksi Facebook on ilmainen ja sen kautta saavutettava levikki on suurta. Tällä hetkellä Facebookissa on erilaisia ryhmiä lännenratsastusta harrastaville, kuten esimerkiksi Western Riders Finland, Lännenratsastus tai Pro Western Riding. Näistä kuitenkin tietävät vain jo lajin parissa harrastavat ihmiset, eivätkä uudet lajista kiinnostuneet välttämättä koe ryhmiä omakseen. Sen lisäksi ryhmät ovat suhteellisen täynnä pelkästään myynti- ja ostoilmoituksia, joiden seassa on muutama tapahtumakutsu.

Toisaalta jo pelkästään Lännenratsastus-ryhmässä oli huhtikuussa 2013 yli 500 jäsentä ja lokakuussa 2013 yli 800. Lajista kiinnostuneita siis löytyy, niitä täytyy saada vain vielä lisää. Suurin osa näistä jäsenistä on hevostenomistajia, eli heidän panoksensa ratsastustunteja tarjoavien yritysten tulokseen on pientä. Omien hevosten määrä vaikuttaa myös uusien hevosten tuontiin, sillä jos suurin osa harrastajista harrastaa omilla hevosilla, ei yrittäjien ole järkevää tuoda hyviä hevosia Suomeen, jos niillä ei kukaan käy tunneilla.

Jotta lajia markkinoitaisiin tehokkaammin, tulisi mielestäni esimerkiksi Facebookiin perustaa Suomen lännenratsastajille oma sivu, josta voi niin kutsutusti ”tykätä”. Tällöin kynnyksellä ilmoittaa itsensä sivulle on huomattavasti pienempi kuin liittyä johonkin ryhmään. Sivulla päivitetäisiin tapahtumia ja kuulumisia lajista Suomessa, mutta myös mahdollisia uutisia ulkomailta. Ihmiset saisivat käydä vapaata keskustelua lajista, tapahtumisista ja uutisista, mutta myynti-ilmoitukset jäisivät näiltä sivuilta pois.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

Hyvä lännenratsu markkinoi itse itseään, etenkin jos niitä näkyisi enemmän kilpailuissa. Tällä hetkellä kansallisella tasolla kilpailevia ratsukoita on suhteellisen vähän ja samat nimet ovat listoilla vuodesta toiseen. Lajin kilpailuiden pariin tarvittaisiin siis lisää osallistujia ja uutta materiaalia. Näiden lisäksi useamman suomalaisen ratsukon tulisi olla huipputasoisia myös kansainvälisillä kilpailukentillä, jotta Suomen median uutiskynnyks ylittyisi.

Kaiken kaikkiaan koen, että monet alan ongelmat ratkeaisivat sillä, että laji olisi enemmän esillä mediassa. Koska lännenratsastus on kuitenkin suhteellisen uusi laji Suomessa, vaatii tunnettavuuden lisääminen paljon pitkäjänteistä työtä. Tätä kehitystyötä on jo aloitettu tuomalla lajia esille esimerkiksi juuri Horse Fair 2013 -messuilla. Tällaisia tapahtumia laji vaatii huomattavasti paljon enemmän. Samalla on kuitenkin tärkeää, että tapahtumissa lajista kiinnostuneille tarjotaan lisäinformaatiota. Horse Fair 2013 -messuilla Western Riders Finland sekä esimerkiksi Suomen Quarterhevosityhdistys olivat huonosti esillä, eivätkä uudet lajin parissa toimivat ihmiset löytäneet kyseisiä yhdistyksiä. Tällöin ihmisten on hankala ottaa yhteyttä tai selvittää, missä lajia voisi kokeilla ja mahdollisesti syntynytinnostuminen ja kiinnostuminen lajia kohtaan unohtuvat helposti.

Lopuksi voisi todeta, että vaikka lajin suosio on kasvusuuntaista, vaatii sen kehittämisen vielä paljon pitkäjänteistä työtä, jotta se saisi vakiintuneen sijan koulu- ja esteratsastuksen hallitsemassa hevosmaailmassa. Lännenratsastuksen kehittämisen suunta on oikea. Laji tarvitsee mukaansa motivoituneita harrastajia ja ammattilaisia, jotta kehitys jatkuu, vaikka tulosten näkyminen olisikin hidasta.

LÄHTEET

- American Paint Horse Association, Annual Report. 1999. Viitattu 9.10.2013. <http://press.apha.com/pdfs/annualreports/1999annualreport.pdf>
- American Paint Horse Association, Annual Report. 2010. Viitattu 10.10.2013. <http://press.apha.com/pdfs/annualreports/2010annualreport.pdf>
- American Paint Horse Association, Annual Report. 2011. Viitattu 10.10.2013. <http://press.apha.com/pdfs/annualreports/2011annualreport.pdf>
- American Paint Horse Association, Annual Report. 2012. Viitattu 10.10.2013. <http://apha.com/docs/default-source/default-document-library/ar2012online.pdf?sfvrsn=0>
- American Paint Horse Association. 1.10.2013. Paint Horses in Finland. Michelle Lüscher. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 10.10.2013.
- American Paint Horse Association, History of the Breed. n.d. Viitattu 3.9.2013. <http://apha.com/breed/history>
- American Quarter Horse Association, Breed History. n.d. Viitattu 3.9.2013. <http://aqha.com/About/Content-Pages/The-American-Quarter-Horse/Breed-History.aspx>
- American Quarter Horse Association Handbook. 2013. Viitattu 9.9.2013. <http://aqha.com/Resources/Handbook.aspx>
- American Quarter Horse Association, History. n.d. Viitattu 3.9.2013. <http://aqha.com/About/Content-Pages/About-the-Association/History.aspx>
- Bernstein, J.H. 2007. Wild ride: the history and lore of rodeo. Layton, Utah: Gibbs Smith, Publisher.
- Civil War. n.d. Viitattu 5.8.2013. <http://www.civilwar.com/index.php/timeline/148542-civil-war-overview.html>
- Fédération Équestre Internationale, reining. n.d. Viitattu 10.9.2013. <http://www.fei.org/fei/disc/reining/about>
- Leikola, M. 2002. Lännenratsastuksesta. Hämeen ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Poikolainen, V. 2009. Ratsaille ja lokariksi. Savon Sanomat. Viitattu 5.8.2013. <http://www.savonsanomat.fi/erikoissivut/vapaalla/ratsaille-ja-lokariksi/1013334>

Pussinen, S. 2013. Hevosyrittäjyyden tulevaisuuskatsaus - Valtakunnallisen Hevosyritys huippukuntoon – hankkeen (2010–2014) raportti. Viitattu 12.12.2013.

https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/65057/Hevosyrittajyden-tulevaisuuskatsaus_ekirja.pdf?sequence=3

Pussinen, S. & Thuneberg, T. 2010. Katsaus hevosalan yritystoimintaan – raportti hevosyrittäjyys 2009 –kyselystä. Viitattu 12.12.2013.

http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMKJulkisetDokumentit/Yleisopalvelut/Julkaisupalvelut/Kirjat/luonto_ja_maaseutu/Katsaus_hevosalan_yritystoimintaan_2010_e.pdf

Dr. Ritter, T. 2008. A Brief Outline of the History of Dressage: Xenophon to Antoine de Pluvinel. Viitattu 5.8.2013.

<http://www.artisticdressage.com/articles/history1.html>

Ranch Horsemanship ry. n.d. Viitattu 31.10.2013. <http://www.ranch-horsemanship.fi/Karja-kurseja.php>

Strickland, C. 1995. Western riding. Vermont, Kanada: Storey Communications, Inc.

Strickland, C. 1998. Competing in western shows & events. Vermont, Kanada: Storey Communications, Inc.

Suomen Ratsastajainliitto. 2013. EM2013 lännenratsastus: Saksalle kultaa, Suomi seitsemäs, Mustonen finaaliin. Viitattu 3.9.2013.

http://www.ratsastus.fi/srl/uutiset/101/0/em2013_lannenratsastus_saksalle_kultaa_suomi_seitsemas_mustonen_finaaliin

Suomen Ratsastajainliitto, kilpaileminen lännenratsastuksessa. n.d. Viitattu 15.5.2013. <http://www.ratsastus.fi/lajit/lannenratsastus/kilpaileminen>

Suomen Ratsastajainliitto – Kisapalvelu. 2013. Viitattu 16.11.2013.

https://kipa.ratsastus.fi/modules/system/stdreq.aspx?P=2&VID=default&SID=591735100921094&A=open%3asrlui%3acompetition_listview%3a5%3a%3a2%3a0&S=2&C=39388

Suomen Ratsastajainliitto, lajit. n.d. Viitattu 10.9.2013. <http://www.ratsastus.fi/lajit>

Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen historia Suomessa. n.d. Viitattu 12.8.2013.

http://www.ratsastus.fi/lannenratsastus/lajin_historia_suomessa

Suomen Ratsastajainliitto, lännenratsastuksen lajit. n.d. Viitattu 31.5.2013.

<http://www.ratsastus.fi/lannenratsastus/lajit>

Suomen Ratsastajainliitto. 2012. Tilastoliite. pdf-tiedosto. Viitattu 16.11.2013.

http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/41908_Tilastoliite_2012_VAL_MIS_280313.pdf

Suomen Quarterhevosityhdistys Ry, Amerikan Quarterhevonen. n.d. Viitattu 3.9.2013. <http://www.sqhy.fi/quarterhevonen>

Suomen Quarterhevosityhdistys Ry. 9.9.2013. HAMKin opinnäytetyö lännenratsastuksesta. Vastaanottaja Michelle Lüscher. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 10.9.2013.

Tunturisusi, appaloosa. n.d. Viitattu 3.9.2013. <http://www.tunturisusi.com/hevoset/appaloosa.htm>

Vepsä, K. 2013. Henkilökohtainen tiedoksianto. 13.11.2013.

Ypäjän Hevosopisto. 2013. Finnderby viettää 40. vuottaan juhlakilpailun merkeissä. Viitattu 3.9.2013. <http://www.hevosopisto.fi/fin/ajankohtaista/finnderby/>

Western Riders Finland ry. 2009. Viitattu 12.8.2013. <http://www.westernriders.fi/>

Vepsä, K. 2013. Yrittäjä. KV-Stable. Haastattelu 13.11.2013.

LÄNNENRATSASTUKSEN MARKKINATILANNE – KYSELYLOMAKE

1. Yrittäjän sukupuoli

- Nainen
- Mies

2. Talliyrittäjän ikä

- 18-25
- 26-30
- 31-40
- 41-50
- Yli 51 vuotta

3. Mikä on yrityksen yritysmuoto?

- Oy, ky tai ay
- Toiminimi
- Maatilan tuotantosuunta
- Maatalousyhtymä

4. Onko yrityksesi toiminta pääasiallinen tulojesi lähde?

- Kyllä.
- Ei.

5. Kuinka kauan kyseinen yritys on ollut toiminnassa?

- Alle 5 vuotta
- 5-10 vuotta

- 11-15 vuotta
- 16-20 vuotta
- Yli 20 vuotta

6. Yritys toimii

- Etelä-Suomen
- Hämeen
- Itä-Suomen
- Kaakkois-Suomen
- Keski-Suomen
- Lounais-Suomen
- Pohjanmaan
- Pohois-Suomen alueella.

7. Mikä on yrityksen pääasiallinen palvelumuoto?

Voit tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon, mutta pyri valitsemaan vain yksi. Muut palvelut voit kirjata Muita palveluita, mitä?- kohtaan.

- Ratsastustunteja lännenratsastuksessa
- Ratsastustunteja koulu- ja esteratsastuksessa (englantilainen ratsastus)
- Hevosmiestaitotunteja
- Hevosten koulutusta ja sisäänratsastusta
- Täysihoitopaikkoja yksityisille hevosille
- Muita palveluita, mitä?

8. Järjestetäänkö tallilla alkeistunteja alle kouluikäisille lapsille?

- Kyllä
- Ei

9. Käykö tallilla ulkopuolisia kouluttajia pitämässä valmennuksia, klinikoita tai koulu-

tuksia?

- Kyllä, harvemmin kuin kerran vuodessa.
- Kyllä, noin kerran vuodessa
- Kyllä, muutaman kerran vuodessa
- Kyllä, lähes kuukausittain.
- Todella harvoin.
- Ei laisinkaan.

10. Yrittäjänä koetko, että kysyntää on tarjontaan nähden

- Sopivasti
- Liikaa
- Liian vähän?

11. Jos vastasit edelliseen kysymykseen liikaa/liian vähän, kerro mitä palveluita pitäisi lisätä/vähentää.

12. Kuinka suuri on tallisi asiakaskunta?

- alle 10
- 11-30
- 31-50
- 51-70
- 71-90
- Yli 91 asiakasta.

13. Kuinka iso osa yrityksen asiakkaista on n. 40-vuotiaita tai vanhempia aikuisratsas-

tajia?

- 10 %
- 20 %
- 30 %
- 40 %
- 50 %
- Yli puolet asiakkaista.

14. Kuinka iso osa edellisen kysymyksen aikuisratsastajista on alkeisratsastajia tai harrastuksen uudelleen pitkän tauon jälkeen aloittaneita ratsastajia?

- 10 %
- 20 %
- 30 %
- 40 %
- 50 %
- Yli puolet.

15. Kuinka monta hevosta tallissasi on?

- alle 5.
- lukuarvot 6-30
- yli 31.

16. Kerro kuinka monta hevosta tallilla on yrityksen tai yrittäjän omia (kirjoita numeroin).

17. Onko tallilla palkattua työvoimaa?

- Ei, yrittäjä tekee työt itse.
- Kyllä, yksi henkilö.
- Kyllä, kahdesta viiteen henkilöä.
- Kyllä, yli viisi henkilöä.

18. Pitääkö tallilla yrittäjä ratsastustunnit itse vai onko siihen ulkopuolinen henkilö?

- Yrittäjä itse.
- Ulkopuolinen henkilö.

19. Mikä on ratsastustuntien pitäjän koulutus (koskee vain opetustyötä)?

- Itseoppinut
- Ratsastuksen ohjaaja
- Ratsastuksen opettaja
- Harrasteohjaaja
- Valmentaja
- Muu, mikä?

20. Mikä on yrittäjän koulutus (valitse korkein koulutusvaihtoehto)?

- Peruskoulu
- Ammattikoulu
- Lukio
- Ammattikorkeakoulu
- Ylempi- AMK
- Yliopisto
- Muu

21. Onko yritys keskittynyt johonkin tiettyyn lännenratsastuksen lajiin (opetuksessa, hevosten koulutuksessa ja valinnassa)?

- Reining
- Trail
- Western riding
- Horsemanship
- Pleasure
- Versatile horse
- Ranch trail
- Showmanship at halter

- Barrel racing
- Pole bending
- Muu, mikä?
- Ei, keskitymme yleisesti lännenratsastukseen

22. Osallistutko itse aktiivisesti alan kilpailuihin?

- Kyllä.
- En.

23. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, missä lajeissa kilpailet?

- Reining
- Trail
- Pleasure
- Horsemanship
- Western riding
- Versatile horse
- Ranch trail
- Showmanship at halter
- Barrel racing
- Pole bending
- Muu, mikä?

24. Koetko, että lännenratsastuksen kysyntä on muuttunut viimeisen viiden vuoden aikana? Miten tämä näkyy yrityksesi toiminnassa, investoinneissa, varusteissa ynnä muissa?

25. Lopuksi vielä vapaa sana alasta ja sen markkinoista!

Kilpailujen lähdöt	2013	2012	Muutos	Muutos %
Kilpailujen määrä	22	28	-6	-21
Kaikki lähdöt	1273	1399	-129	-9
Seuraluokat	309	370	-61	-16
Alueluokat	120	187	-58	-33
Kansalliset luokat	293	364	-71	-20
Kansainväliset luokat	36		36	
NRHA luokat	50	67	-17	-25
APHA luokat	49	103	-53	-52
AQHA luokat	188	83	105	127
All Breeds luokat	93	42	51	121
Kilpailuharjoitukset	104	144	-40	-28